Додаток
до наказу НаУКМА
від 28.04 2025 № 206

ПОЛОЖЕННЯ
про політику протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу в Національному університеті «Києво-Могилянська академія»

1. Загальні положення

1.1. Положення про політику протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» розроблене на підставі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року, затвердженої Розпорядженням Кабінету Міністрів України 20.12.2022 № 1163-р, наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», інших нормативно-правових актів щодо гендерної рівності, протидії дискримінації, булінгу (цькування), Кодексу етики НаУКМА.

1.2. Положення застосовується під час працевлаштування, трудових відносин, оплати праці, освітнього процесу в НаУКМА тощо. Застосування Положення не виключає можливість застосування норм чинного законодавства щодо захисту особою її прав.

1.3. Це Положення та зміни до нього схвалюються Вченою радою НаУКМА та затверджуються наказом НаУКМА.

2. Загальні засади попередження дискримінації, сексуальних домагань, булінгу

2.1. НаУКМА засуджує насильство і дискримінацію, сексуальні домагання, булінг/мобінг (цькування) у трудових відносинах, в освітньому процесі та зобов'язується сприяти протидії цим явищам.

2.2. З метою попередження дискримінації, сексуальних домагань, булінгу/мобінгу у НаУКМА заборонено для всіх учасників і учасниць освітнього процесу НаУКМА (ст. 52 Закону України «Про вищу освіту»):

2.2.1. дискримінаційні висловлювання (які містять образливі, принижуючі твердження щодо осіб на підставі статі, зовнішності, одягу, сексуальної орієнтації тощо);

2.2.2. утиски (небажана для особи та/або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження їхньої людської гідності за певними ознаками або

створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери);

2.2.3. мова ворожнечі (висловлювання, що містять образи, погрози чи заклики до насильства щодо певної особи чи груп);

2.2.4. булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого. Типовими ознаками булінгу (цькування) є, зокрема:

– систематичність (повторюваність) діяння;

– наявність сторін: кривдник або кривдниця (булер або булерка), потерпіла або потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

– дії або бездіяльність кривдника або кривдниці, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілої або потерпілого інтересам кривдника або кривдниці, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого або потерпілої.

2.2.5. мобінг (цькування) – систематичні (повторювані) тривалі умисні дії або бездіяльність роботодавців, окремих працівників або групи працівників трудового колективу, які спрямовані на приниження честі та гідності працівника або працівниці, його або її ділової репутації, у тому числі з метою набуття, зміни або припинення ним трудових прав та обов'язків, що проявляються у формі психологічного та/або економічного тиску, зокрема із застосуванням засобів електронних комунікацій, створення стосовно працівника або працівниці напруженої, ворожої, образливої атмосфери, у тому числі такої, що змушує його або її недооцінювати свою професійну придатність

2.2.6. сексуальні домагання (дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні/небажані пропозиції та/або зауваження, жарти, повідомлення та листи, демонстрація зображень тощо) або фізично (небажані доторкання та поплескування тощо), що принижують чи ображають особу, яка перебуває у відносинах трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування).

2.2.7. вчинення насильства за ознакою статі (умисне вчинення будь-яких діянь (дій або бездіяльності) фізичного, психологічного чи економічного характеру, спрямованих проти конкретної особи через її належність до певної статі чи стереотипні уявлення про соціальні ролі (становище, обов'язки, поведінку тощо) жінки або чоловіка в суспільстві, внаслідок чого була завдана шкода фізичному (без спричинення тілесних ушкоджень) або психічному здоров'ю потерпілого/потерпілої).

2.3. Учасники і учасниці освітнього процесу НаУКМА повинні дотримуватися у своїй діяльності, публічних висловлюваннях (повідомленнях) та публічних матеріалах засад недискримінації і ненасильства.

2.4. У власних електронних та друкованих матеріалах, публічних висловлюваннях всіх учасників і учасниць освітнього процесу НаУКМА:

- забороняється вживання дискримінаційної лексики, дискримінаційних висловлювань та мови ворожнечі (стосовно осіб чи групи осіб на основі статі);
- заохочується (у випадку доречності) наголошення на важливості принципів гендерної рівності та недискримінації;
- допускається можливість в аналітичних матеріалах (у випадку доречності) презентувати дані з урахуванням гендерної та недискримінаційної компоненти аналізу (наприклад, презентувати дані, дизагреговані за статтю). Допускається спільний розгляд таких випадків з Комітетом з етики наукових досліджень НаУКМА.

2.5. У разі порушення вищезазначених положень щодо недискримінації і ненасильства до порушників застосовуються заходи відповідно до законодавства та Положень НаУКМА.

2.6. Про виявлені порушення учасник або учасниця освітнього процесу НАУКМА надсилає інформацію Комітету протидії дискримінації, сексуальним домагання та булінгу в НаУКМА на електронну поштову скриньку Комітету committeeharassment@ukma.edu.ua, керівнику відділу у справах студентства та/або керівнику або керівниці студентського відділу кадрів/відділу кадрів та роботи з персоналом.

3. Комітет протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу

3.1.Комітет протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу (далі – Комітет) є постійним органом при Президентові або Президентці НаУКМА.

3.2.До складу Комітету входять:

- керівник або керівниця відділу у справах студентства;
- 4 студенти або студентки, делеговані Студентською Колегією;
- викладач або викладачка НаУКМА, що викладає чи досліджує тематику протидії дискримінації і насильству;
- представники або представниці від науково-педагогічного персоналу кожного факультету НаУКМА.

До складу Комітету можуть додатково входити інші особи з числа учасників і учасниць освітнього процесу НаУКМА на розсуд Президента або Президентки НаУКМА.

3.3. Склад Комітету затверджується і змінюється (у разі потреби) наказами НаУКМА. У разі зміни у складі Комітету, Наказом затверджується оновлений повний список складу Комітету.

3.4. Член(киня) Комітету може вийти зі складу за власним бажанням, подавши письмову заяву голові Комітету, про що інформується Президент(ка) НаУКМА.

3.5. Студентів і студенток делегує Студентська Колегія відповідним рішенням, при цьому лише один або одна з них – член(киня) Студентської Колегії, а три студент(к)и не входять до складу Студентської Колегії. Делегований представник або представниця виконує свої обов'язки безстроково, поки:

- не подасть заяву про вихід із Комітету за власним бажанням;
- не буде відрахований чи відрахована або не піде в академічну відпустку;
- не буде відкликаний або відкликана Студентською Колегією.

3.6. Комітет уповноважений:

– поширювати інформацію про Політику серед учасників і учасниць освітнього процесу НАУКМА, абітурієнтів і абітурієнток та в медіа;

– проводити навчання учасників і учасниць освітнього процесу НаУКМА щодо попередження дискримінації, сексуальних домагань, булінгу (цькування);

– надавати інформаційну та консультативну підтримку учасникам і учасницям освітнього процесу НаУКМА щодо попередження цих явищ;

– отримувати і розглядати скарги щодо порушення Політики (п.2.2.);

– співпрацювати з Центром забезпечення якості освіти з метою виявлення порушень учасниками і учасницями освітнього процесу положень Політики;

– у разі необхідності, для попередження дискримінації і насильства надавати консультативну підтримку органам студентського самоврядування, об'єднанням студентства та структурним підрозділам НаУКМА;

– подавати пропозиції щодо вдосконалення цієї Політики, інших внутрішніх положень та процедур, що сприятимуть протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу в НаУКМА.

3.7. Комітет зобов'язаний у своїй роботі:

– дотримуватися Політики;

– дотримуватись засад поваги до приватного життя та захисту персональних даних учасників і учасниць освітнього процесу НАУКМА;

– виконувати вимоги щодо моніторингу дотримання Політики, визначені в цій Політиці.

3.8. Наприкінці календарного року комітет готує і надає Президенту або Президентці НаУКМА щорічний звіт, який містить, зокрема, такі дані:

– проведені комітетом заходи щодо попередження дискримінації, сексуальних домагань, булінгу;

– інформацію про кількість і зміст скарг щодо випадків дискримінації, булінгу і сексуальних домагань (з дотриманням вимог знеособлення персональних даних).

Додаток 1
до Положення

ПОРЯДОК
розгляду скарг щодо дискримінації, сексуальних домагань, булінгу в Національному університеті «Києво-Могилянська академія»

1. Порядок розгляду заяв щодо булінгу (цькування) за участі неповнолітніх осіб

1.1. Заява про булінг (цькування) може бути подана Президенту або Президентці НаУКМА, керівнику або керівниці відділу у справах студентства або керівнику чи керівниці студентського відділу кадрів/ відділу кадрів та роботи з персоналом. У разі отримання такої заяви іншими підрозділами, така заява невідкладно передається, працівником або працівницею, який чи яка її отримав або отримала, Президенту або Президентці НаУКМА та реєструється у відділі по контролю та діловодству.

Про випадки булінгу можуть повідомити сторона булінгу та/або учасники і учасниці освітнього процесу, які вважають, що вони були свідками або їм стало відомо про факт вчинено булінг (цькування). Повідомлення про булінг (цькування) може бути подано в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

1.2. Президент(ка) НаУКМА у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) за участю неповнолітньої особи:

– невідкладно, у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, а також принаймні одного з батьків або інших законних представників чи представниць неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);

– повідомляє службу дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;

– повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;

– скликає засідання комісії не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення;

– вживає інших заходів, передбачених законодавством.

1.3. Комісія складається з голови, заступника або заступниці голови, секретаря або секретарки та не менше ніж п'яти її членів (8 осіб), зокрема науково-педагогічні працівники або працівниці, у тому числі практичний психолог(иня), представники(ці) служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. До участі в засіданні комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування). Головою комісії є Президент(ка) НаУКМА. Склад комісії затверджується наказом НаУКМА. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

1.4. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування); відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти, де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

1.5. Засідання комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

1.6. Секретар(ка) комісії не пізніше вісімнадцятої години дня, що передує дню засідання комісії, повідомляє членів комісії, а також заявника або заявницю та інших заінтересованих осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає член(к)ам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.

1.7. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови комісії є вирішальним. Під час проведення засідання комісії секретар комісії веде протокол засідання комісії за формою встановленого зразка, що оформлюється наказом НаУКМА.

1.8. Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення Президентом(кою) НаУКМА.

1.9. Інші вимоги до порядку розгляду заяв щодо протидії булінгу (цькуванню) за участю неповнолітньої особи визначаються законодавством та положеннями НаУКМА.

2. Порядок розгляду скарг щодо дискримінації, сексуальних домагань, булінгу/мобінгу

2.1.Якщо учасник або учасниця освітнього процесу НаУКМА вважає, що щодо нього або неї в НаУКМА порушено *Політику протидії дискримінації, сексуальним*

домаганням, булінгу у НаУКМА, він або вона може безпосередньо та невідкладно повідомити особу, яка вчиняє відповідні дії, про необхідність їх негайного припинення та/або подати скаргу.

2.2. Скарга подається до Комітету протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу (далі Комітет) в письмовій формі (в електронному або паперовому вигляді) з описом порушення права особи, зазначення моменту (часу), коли відбулося порушення, факти і можливі докази на підтвердження скарги. Скарга може бути подана протягом трьох років із дня вчинення діяння або з дня, коли повинно було стати відомо про його вчинення.

Про випадки порушення *Політики протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу у НаУКМА* можуть повідомити сторона, яка постраждала та/або учасники освітнього процесу, які вважають, що вони були свідками відповідної ситуації. Повідомлення може бути подано в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації. В разі відсутності скарги (лише отримано повідомлення) Комітет розглядає ситуації, викладені в повідомленні за дорученням Президента НаУКМА.

2.3. Скарга може бути надіслана на електронну поштову скриньку Комітету, керівника відділу у справах студентства або відділу кадрів та роботи з персоналом.

2.4. У випадку булінгу/мобінгу (коли сторонами є повнолітні особи) Комітет передає скаргу на вирішення: до Ради в справах студентства (якщо надійшла від студентів або студенток); до аспірантури, докторантури (якщо від аспірантів або аспіранток і докторантів або докторанток); до Комітету з етики (якщо від працівників і працівниць НаУКМА).

2.5. Комітет після отримання скарги щодо дискримінації та (або) сексуальних домагань, проведених консультації представниками комітету зі скаржником/скаржницею, пропонує скаржнику/скаржниці обрати спосіб вирішення ситуації за:

2.5.1. формальною процедурою;

2.5.2. неформальною процедурою.

2.6. Комітет після отримання скарги:

- протягом 10 робочих днів з моменту отримання скарги запитує пояснення згідно із змістом скарги в особи, на дії якої було подано скаргу;

- протягом 30 робочих днів з моменту отримання скарги проводить зустрічі/отримує письмові пояснення – зі скаржником або скаржницею, особою, на дії якої подано скаргу, свідками та іншими особами, які можуть надати необхідну інформацію, отримує в письмовій формі від скаржника або скаржниці уточнення та додаткові дані, пов'язані із дискримінацією, сексуальними домаганнями, зокрема дата, місце, час, особи, залучені до ситуації, свідки тощо та ухвалює рішення, шляхом голосування. Строк розгляду може бути продовжено не більше ніж на 60 робочих днів за відповідним рішенням комітету;

- у разі необхідності отримує додаткову інформацію, консультації від працівників і працівниць НаУКМА, які є незацікавленими особами у ситуації, що розглядається;

- надає консультації обом сторонам, пропонує способи вирішення ситуації, що виникла у зв'язку з дискримінацією, сексуальними домаганнями, які не передбачають вжиття адміністративних/дисциплінарних заходів в НаУКМА.

2.7. Засідання комітету вважаються правоможними за участі не менше половини його складу. Рішення ухвалюються простою більшістю голосів, присутніх на засіданні членів і членкинь комітету.

2.8. Рішення комітету оформлюється протокол, який підписують голова (заступник або заступниця голови) та секретар або секретарка комітету.

Копія протоколу (витяг з протоколу) комітету з відповідним рішенням щодо розгляду скарги у межах встановлених строків подається Президенту(ці) НаУКМА скаржнику(ці) та особі, на дії якої подано скаргу.

2.9. На підставі рішення комітету Президент(ка) НаУКМА вживає відповідних заходів реагування, передбачені законодавством, Статутом та положеннями НаУКМА.

2.10. Формальна процедура застосовується у разі:

2.10.1. якщо скаржником або скаржницею обрано таку процедуру;

2.10.2. відмови особи, на дії якої подано скаргу, від неформальної процедури;

2.10.3. якщо при неформальній процедурі не досягнуто сторонами спільного рішення;

2.10.4. якщо дискримінація, сексуальні домагання здійснювалися щодо неповнолітньої особи;

2.10.5. якщо скарга подана безпідставно.

2.11.Неформальна процедура застосовується у разі якщо скаржник або скаржниця і особа, на дії якої подано скаргу, досягли спільного рішення, в такому разі воно оформлюється в письмовому вигляді – як заява Президенту(ці) НаУКМА та підписується всіма сторонами (або в електронній формі заяви від кожного чи кожної окремо на скриньку Комітету). Комітет припиняє розгляд скарги, беручи до уваги отриману заяву/заяви.

Додаток 2
до Положення

ЗАХОДИ
щодо протидії дискримінації, сексуальних домагань, булінгу/мобінгу в Національному університеті «Києво-Могилянська академія»

Назва заходу, час і місце проведення	Мета / завдання	Аудиторія (кількість осіб (чоловіки / жінки))

ЖУРНАЛ
обліку скарг щодо дискримінації, сексуальних домагань, булінгу/мобінгу в Національному університеті «Києво-Могилянська академія»

Місяць, рік	Кількість скарг	Назва підрозділу НаУКМА	Стислий зміст скарги	Прийняті рішення по скарзі